

INTERDISCIPLINÁRNY PRÍSTUP K OCHRANE KULTÚRNEHO A PRÍRODNÉHO DEDIČSTVA

K O N F E R E N C I A

pod záštitou doc. Ing. Milana Belicu, PhD.
predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja

TERMÍN KONANIA KONFERENCIE
12. október 2018, Mestský úrad Topolčany

ORGANIZÁTORI KONFERENCIE

STU SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

TRNAVSKÁ UNIVERZITA
V TRNAVE

SPOLUORGANIZÁTORI

Nitriansky samosprávny kraj
Mestský úrad Topolčany
Svet zdravia Nemocnica Topolčany, a. s.
Spolok historikov SHS v Topolčanoch

PROGRAM

12:00 – 12:30 hod.
Registrácia účastníkov

12:30 – 13:15 hod.
Slávnostné otvorenie konferencie
Slovenská technická univerzita v Bratislave
Nitriansky samosprávny kraj
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
Ministerstvo kultúry SR
Mestský úrad Topolčany

13:15 – 13:30 hod.
**Projekt KEGA – Interdisciplinárny prístup
k ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva
na príklade Areálu „starej“ nemocnice
v Topolčanoch, národnej kultúrnej
pamiatky, FA STU**

13:30 – 13:50 hod.
**Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti –
dejiny, súčasný stav a perspektívy, FF UK**

Prezentácie príspevkov

13:50 hod.
Katedra dejín umenia a kultúry, FF TUT
Katedra geodézie, SvF STU
Ústav urbanizmu a územného plánovania, FA STU
Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy
pamiatok, FA STU
Katedra konštrukcií pozemných stavieb, SvF STU
Ústav výtvarnej tvorby a multimédií, FA STU

15:00 – 15:30 hod. **D i s k u s i a – Záver**

Foto: Mgr. Matej Kováč

Projekt je realizovaný s podporou Kultúrnej a edukačnej
grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu
a športu SR (KEGA 016STU-4/2017)

ODBORNÍ GARANTI

FAKULTA ARCHITEKTÚRY STU

Ústav urbanizmu a územného plánovania
prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD., vedúci projektu
doc. Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., zástupkyňa
vedúceho projektu
Ing. Katarína Gécová, PhD.
Ing. arch. Katarína Kristiánová, PhD.
Ing. arch. Eva Putrová, PhD.
Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok
doc. Mgr. Ing. arch. Andrej Botek, PhD.
Ing. arch. Beata Polomová, PhD.
Ing. arch. Katarína Vošková, PhD.
Ústav výtvarnej tvorby a multimédií
doc. akad. soch. Milan Lukáč
doc. akad. soch. Gabriela Gásparová – Illešová
Mgr. art. Michal Šuda, ArtD.

STAVEBNÁ FAKULTA STU

Katedra geodézie
prof. Ing. Štefan Sokol, PhD., zástupca vedúceho projektu
Ing. Marek Bajtala, PhD.
doc. Ing. Marek Fraštia, PhD.
Ing. Ján Ježko, PhD.
Ing. Marián Marčíš, PhD.
Katedra konštrukcií pozemných stavieb
doc. Ing. Ing. arch. Milan Palko, PhD.
Ing. Martin Jamnický, PhD.
Ing. Andrea Vargová, PhD.

FILOZOFICKÁ FAKULTA UK

Katedra etnológie a muzeológie
prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD. zodpovedný riešiteľ
1. spolupracujúceho pracoviska
Mgr. Juraj Janto, PhD.
doc. PhDr. Ľuboš Kačírek, PhD.

FILOZOFICKÁ FAKULTA TUT

Katedra dejín umenia a kultúry
Ing. arch. Ivan Gojdič, zodpovedný riešiteľ
2. spolupracujúceho pracoviska
Mgr. Zuzana Dzurňáková, PhD.

Ing. arch. Laura Gressnerová, PhD., manažérka projektu

Projekt INTERDISCIPLINÁRNY PRÍSTUP K OCHRANE KULTÚRNEHO A PRÍRODNÉHO DEDIČTVA (KEGA 016STU-4/2017) sa zameriava na komplexnú prípravu podkladov v zmysle interdisciplinárneho prístupu riešenia, identifikáciu, vyhodnotenie kultúrno-historických, prírodných a technických hodnôt, na návrhy spôsobu ochrany a obnovy – regenerácie a kultivácie Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch, ako aj k väzbám na širšie okolie mesta a na región. Takýto potenciál poskytuje Areál „starej“ nemocnice v Topolčanoch, vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku, ktorý je súčasťou chráneného pamiatkového územia. Vytvára vhodnú pozíciu pre interdisciplinárne štúdium udržateľnosti kvality prostredia, ktoré zachytáva oblasť historickú, kultúrnu, umeleckú, technickú a prírodnú. Na rišenie projektu sa spoločne zúčastňujú pedagógovia, výskumníci a študenti z jednotlivých univerzít. Areál pozostávajúci z piatich pamiatkovo chránených objektov predstavuje na Slovensku ojedinelý urbanistický komplex historického zdravotníckeho zariadenia s veľkým perspektívnym potenciálom. Popri vlastných hodnotách i vzhľadom k ďalšej kvalitnej architektúre pavilónu (epidemiológie), vybudovanej v duchu funkcionalizmu.

Cieľom projektu je i tvorba nových, inovačných postupov vo vysokoškolskom vzdelávaní. Využitie Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch ako príkladu, ozrejmujúceho predstaviteľom samosprávy, odborníkom rôzneho zamerania, že uvedené pamiatky predstavujú významné kultúrne a spoločenské kapacity, ktoré môžu byť efektívne zapojené do lokálnych a regionálnych plánov hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja. Je symbolické, že v roku 2016 vznikla myšlienka realizovať projekt, v roku 130. výročia založenia Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch. V čase, kedy sa prelínajú rovnaké ciele – vytvárať a zachovať hodnoty určené v prospech súčasných a budúcich generácií. Je to snáď i začiatok nového, úspešného príbehu Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch, národnej kultúrnej pamiatky.

Foto: Mgr. Matej Kováč

MEDZNÍKY V ROZVOJI ZDRAVOTNÍCTVA MESTA TOPOLČANY, ALE I V ŠIRŠOM OKOLÍ, KTORÉ SA DOTKLI AREÁLU NEMOCNICE: Rok 1885 začala výstavba verejnej nemocnice, ktorú dal postaviť barón August Stummer (1827 – 1909). Slávnostne bola odovzdaná do prevádzky 2. januára 1886. Do nemocnice nastúpili, na pozvanie baróna Stummera, 4. februára 1886 rehoľné sestry Vincentky (Spoločnosť dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul) z Viedne.

Rok 1939 – epidémia brušného týfusu zasiahla nielen Topolčany, ale aj celé územie Hornej Nitry. Jej likvidáciou bol poverený MUDr. Eugen Gressner (1907 – 1998). Osobne sa zasadil za výstavbu nového pavilónu pre oddelenie epidemiológie v roku 1940 – 1943 v tendenciách funkcionalizmu. Prvý návrh bol od arch. firmy Rudolf Medek a Štefan Bilik z Topolčian (30 roky). Rozšírenie nemocnice o nový pavilón sa realizovalo podľa projektu, ktorého autorom bol Josef Nowotný z Bratislavy (1939).

Zachovanie a obnova individuálnych, identických, tradičných hodnôt vyplývajúcich zo spojenia prírody s kultúrnymi hodnotami daného miesta je deklarované v Melbournskej Charte 2002.

„Každé mesto má svoj špecifický profil ľudských, kultúrnych, historických a prírodných charakteristík. Tento profil poskytuje porozumenie pri hľadaní ciest k udržateľnosti, akceptovateľných pre obyvateľov a kompatibilných s ich hodnotami, tradíciami, kultúrou, inštitúciami a ekologickými skutočnosťami. Stavanie na existujúcich charakteristikách, hodnotách, pomáha motivovať a mobilizovať ľudské a fyzické zdroje miest na dosiahnutie udržateľného vývoja a regenerácie.“

Nepochopenie vzájomných väzieb kultúrnych a prírodných hodnôt prináša nenahraditeľné straty identity a jedinečnosti sídla i krajiny. Uvedené princípy majú svoje dôležité miesto i v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

Foto: Mgr. Matej Kováč

AREÁL NEMOCNICE V TOPOLČANOCH

PROJEKT KEGA | 016STU-4/2017

KONFERENCIA

INTERDISCIPLINÁRNY PRÍSTUP K OCHRANE KULTÚRNEHO A PRÍRODNÉHO DEDIČTVA

na príklade Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch

NAŠE DEDIČTVO KDE SA STRETÁVA MINULOSŤ S BUDÚCNOSŤOU

VÝSTAVA
Galéria mesta Topolčany
Nám. M. R. Štefánika 1/1, 955 01 Topolčany,
od 12. 10. 2018 – 19. 10. 2018

Topolčany, 12. október 2018